

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2004/28

Karar Sayısı : 2005/34

Karar Günü : 7.6.2005

Resmi Gazete Tarih-Sayısı : 17.11.2005 - 25996

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Fındıklı Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 10.6.1946 günlü, 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun'un 20. maddesinin Anayasa'nın 10., 11. ve 13. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Sanığın sevk ve idaresindeki balıkçı teknesinde mevzuat gereği bulundurulması gereken belge ve araçların bulundurulmadığı iddiası ile açılan kamu davasında, itiraz konusu maddeyi Anayasa'ya aykırı bulan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

“Madde 20- Bu kanunda yazılı sebeplerle :

1. Yolculuğuna izin verilmemiş,
2. B) Denize elverişlilik belgesi almamış,
3. Belgesi battal edilmiş,

D) Belgesinin süresi geçmiş,

Bir ticaret gemisini işleten özel donatan ve böyle bir gemiyi sevk ve idare eden kaptan üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Bundan başka özel donatandan ayrıca 100 liradan 1000 liraya kadar ağır para cezası alınır. Tekerrür halinde bu cezalar bir kat artırılır.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 10., 11. ve 13. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Cafer ŞAT, Fazıl SAĞLAM ve A. Necmi ÖZLER'in

katılmalarıyla 15.4.2004 günü yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun'un 20. maddesinde belirtilen ve yaptırıma bağlanan eksikliklerin 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda yer alan eksikliklerle benzer nitelikte olduğu, özellikle son zamanlarda çıkartılan yasal düzenlemelerde benzer mahiyette suçları işleyen kişiler için idari para cezaları öngörüldüğü, suç işlenmesini önlemeye yönelik düzenlemelere ve tedbirlere aykırı davrananların idari para cezası ile cezalandırılmalarının hukuk sistematığının de gereği olduğu, bunun tipik örneğini 2918 sayılı Yasada yer alan yaptırımların teşkil ettiği, ancak, 4922 sayılı Yasa'nın 20. maddesindeki benzer eksikliklere farklı cezaların öngörülmesinin Anayasa'nın 10., 11. ve 13. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

4922 Sayılı Yasa'nın 20. maddesinde, bu maddede belirtilen kurallara aykırı davranan ticaret gemisini işleten özel donatan veya böyle bir gemiyi sevk ve idare eden kaptanın üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacağı, bundan başka özel donatandan ayrıca 100 liradan 1000 liraya kadar ağır para cezası alınacağı öngörülmüştür.

Anayasa'nın 10. maddesinde *“Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun hareket etmek zorundadır.”* denilmektedir. Bu yasak, birbirinin aynı durumda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını, ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Aynı durumda olanlar için farklı düzenleme eşitliğe aykırılık oluşturur. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, mutlak ve eylemli eşitlik değil hukuksal eşitliktir. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ve topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Ceza siyasetinin gereği olarak yasakoyucu, Anayasa'nın ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla cezalandırmada güdülen amacı da gözeterek hangi eylemlerin suç sayılacağı ve bunlara verilecek cezanın türü ile bunun süresi ve miktarını belirleme hususlarında takdir yetkisini haiz olduğundan farklı konum ve durumda bulunan kişilere farklı hükümlerin uygulanması öngörülebilir.

4922 sayılı Yasa denizde can ve mal güvenliğinin 2918 sayılı Yasa ise karayollarında can ve mal güvenliği ile trafik düzeninin sağlanmasını amaçlamaktadır. Her iki yasa ile düzenlenen bu çok farklı alanlarda bir ticaret gemisini işleten özel donatan ve böyle bir gemiyi sevk ve idare eden kaptan ile karayollarındaki bir aracın sahibinin ve sürücüsünün durumları arasında benzerlik olmadığı ve bunların farklı konumda oldukları açıktır.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural, Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Konunun Anayasa'nın 13. ve 11. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

VI.SONUÇ

10.6.1946 günlü, 4922 sayılı “Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun”un 20. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 7.6.2005 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Üye

Sacit ADALI

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Tülay TUĞCU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Mustafa YILDIRIM

Üye

Cafer ŞAT

Üye

A. Necmi ÖZLER

Üye

Ali GÜZEL

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR